

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania T. S.A. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem B. G., M. M., G. O. oraz zainteresowanej T. sp. z o.o. z siedzibą w W.
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 czerwca 2023 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt III AUa 377/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz T. S.A. z siedzibą w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie (organ rentowy) decyzją z 8 grudnia 2015 r. stwierdził, że M. M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w T. S.A. (dalej jako odwołująca się lub płatnik składek) na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do nadal. Decyzją z 8 grudnia 2015 r. organ rentowy w W. stwierdził, że G. O. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do nadal. Decyzją z 18 grudnia 2015 r. organ rentowy stwierdził, że B. G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu

zatrudnienia na podstawie umowy o dzieło, zawartych w okresie od 1 lipca 2014 r. do nadal. Odwołania od tych decyzji wniósł płatnik składek.

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem 9 stycznia 2019 r., XIII U 403/16 oddalił odwołania od zaskarżonych decyzji oraz zasądził od odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z 31 maja 2022 r., III AUa 377/19 na skutek apelacji płatnika składek zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego oraz poprzedzające go decyzje tylko co do okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u odwołującej się na podstawie umów o pracę. W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację płatnika.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego organ rentowy wywiódł skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok ten w zakresie, w jakim Sąd odwoławczy zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i zaskarżone decyzje przez ograniczenie okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek na podstawie umów o pracę. W podstawach skargi kasacyjnej organ rentowy zarzucił: 1) naruszenie przepisów postępowania – art. 327¹ k.p.c., art. 382 k.p.c. w związku z art. 473 § 1 k.p.c.; art. 245 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 100 k.p.c. oraz 2) naruszenie prawa materialnego – art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. i art. 300 k.p.; art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c., a także art. 97 § 1 k.p. w związku z art. 60 k.c. i art. 300 k.p. oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) w związku z art. 23¹ k.p. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący organ rentowy powołał się na oczywistą zasadność skargi, gdyż rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L.T. - podmiot który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy, dalej jako podmiot trzeci) nie związany żadnym węzłem prawnym z płatnikiem składek i ubezpieczonymi nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do uznania, iż stosunek pracy zawarty z odwołującą się ustał, z uwagi na fakt, iż samo świadectwo pracy wskazujące na datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością pracodawcy wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który - sporządzając świadectwo pracy -

pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, że dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu

W odpowiedzi na skargę kasacyjną płatnik składek wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Wyjątkowość skargi kasacyjnej wynika z przeważającego w jej charakterze elementu interesu publicznego. Skarga służy kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymagania formalne (konstrukcyjne) tego środka prawnego, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, oparty na przesłance przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, o tyle dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły faktyczne czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu mających zastosowanie przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Tak rozumiana przesłanka „oczywistej zasadności skargi kasacyjnej” nie została skutecznie wykazana przez skarżącego. Organ rentowy nie wskazał, jaki przepis został w sposób oczywisty naruszony przez Sąd drugiej instancji. Przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty

nie świadczą o oczywistym naruszeniu wskazanych w ramach podstaw skargi kasacyjnej przepisów art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie czy art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c. (bo do tych, chociaż również nie wymienionych, przepisów wydaje się odnosić podniesiona we wniosku argumentacja). Podmiot trzeci, który – wedle ustaleń - w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy, nie mógł skutecznie rozwiązać umowy o pracę, której stronami byli ubezpieczeni i płatnik składek. Inną natomiast kwestią jest to, czy takiemu rozumowaniu nie sprzeciwiają się przepisy art. 22 § 1¹ i 1² k.p., ale to zagadnienie nie zostało podjęte w skardze kasacyjnej – ani w jej podstawach, ani w uzasadnieniu. Innymi słowy, skarga mogłaby być oczywiście uzasadniona, gdyby wykazano, że mimo ujęcia zatrudnienia w ramy jednoosobowej działalności gospodarczej, zatrudnienie to charakteryzowało się cechami wskazującymi na istnienie stosunku pracy, określonymi w art. 22 § 1 k.p. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 7 września 2022 r. II USK 626/21; z 21 września 2022 r., II USK 1/22 wydane w analogicznych sprawach ze skarg organu rentowego).

Sąd Apelacyjny na podstawie poczynionych ustaleń uznał, że w rozpoznawanej sprawie, pomimo istnienia w relacji zatrudnienia na płaszczyźnie cywilnej podmiotu trzeciego w wymiarze formalnoprawnym, to więź, jaka za pośrednictwem tego podmiotu zachodziła między płatnikiem składek a ubezpieczonymi, była w istocie analogiczna do relacji zachodzącej w ramach stosunku pracy w aspekcie beneficjenta świadczonej pracy i roli faktycznego „odbiorcy” pracy wykonywanej osobiście przez pracownika. Ubezpieczeni byli formalnie zatrudnieni w podmiocie trzecim – odpowiednio - w okresach od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2015 r.; od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2016 r. oraz od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2016 r. Jak wynikało z poczynionych ustaleń po przejściu do formalnego zatrudnienia w podmiocie trzecim tylko w tych wymienionych wyżej okresach ubezpieczeni wykonywali nadal te same zadania, pod kierunkiem i nadzorem tych samych osób, w ramach organizacji pracy ustalonej przez odwołującą się spółkę i przy wykorzystaniu narzędzi należących do płatnika składek.

Zdaniem Sądu Najwyższego zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentacja mająca uzasadniać oczywistą zasadność

skargi, stanowi w istocie próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których wynikało, że ubezpieczeni wymienieni w zaskarżonym wyroku byli zatrudnieni u płatnika składek i podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu tego zatrudnienia w okresach opisanych w wyroku. Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia przepisów prawa materialnego (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez organ rentowy argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, a to jest wykluczone na etapie postępowania kasacyjnego. Zgodnie zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c.

[K.A.S.]

r.g.

[ms]

